

פרק י"ח

פרק זה ילמד באופן בקיאות. עבור מורים שיש באפשרותם להרחיב, הבאנו את ההרחבות הבאות:

יחידה 37 - התקהלות בני ישראל בשילה, הקמת המשכן וחלוקת הנחלות (א'-י')

66 ספר יהושע | פרק י"ח

פרק י"ח | ילמד בבקיות

ספר יהושע									
הכניסה לארץ	כיבוש הארץ	חלוקת הארץ				סוף ימי יהושע			
א-ד	ה-ח	ט-יא	יב-יד	יז-יח	יט	כ	כא	כב	כג
הכניסה לארץ	הכניסה לארץ	החלוקה בגלגל	החלוקה בשילה	החלוקה במקלט	עיר הלויים	עיר בני ישראל	החלוקה	החלוקה	החלוקה

יחידה 37 - התקהלות בני ישראל בשילה, הקמת המשכן וחלוקת הנחלות (א'-י')

באורי מילים

1. בני ישראל התקהלו בשילה. מה עשו שם?

2. "וישכנו שם את אהל מועד, והארץ נבששה לפניהם". כיצד אנו יכולים ללמוד מסוף פסוק זה את הסיבה לכך שרק עקשיו בנו בני ישראל את המשכן ולא קודם?

3. סדרו את המשפטים לפי סדר האירועים, כפי שמופיע בפרקנו:
 ___ השכנת אוהל מועד בשילה;
 ___ יהושע מטיל גזרות ומחלק את האזורים בארץ שעדיין לא נחלקו לשבטים;
 ___ האנשים כותבים את הארץ;
 ___ יהושע מטיל משימה על נציגי השבטים לכתוב את גבולות הארץ.

4. במה האשים יהושע את השבטים שהתרפו (התעצלו) לרשת את נחלתם?

5. כיצד חילקו את הארץ שנשארה לשבטים שנתרו?

הקדמה

המשכן בשילה הוקם 14 שנה אחרי שנכנסו לארץ, שהרי שבע שנים נלחמו על הארץ, ושבע שנים חילקו את הארץ לנחלות. המשכן היה קיים בשילה 369 שנה, עד שהוחרב ע"י הפלשתים, כמסופר בספר שמואל א'.

שילה נמצאת במרכז הארץ, על גב ההר, בדרך העתיקה שכל מי שעבר בארץ היה צריך לעבור דרכה.⁴⁸ מיקומה המרכזי מאפשר הגעה פשוטה ונוחה כדי לעלות לרגל.

למרות כיבוש הארץ, לא כל השבטים נחלו בארץ. מה הסיבה שעדיין לא כל השבטים התנחלו? האם יש מישהו ש'אשם' בכך? כיצד נערכה חלוקת הנחלות?

48 ראוי לציין שישנה אפשרות לעבור לאורך הארץ דרך החוף, אך מסתבר שרוב העוברים בה היו עוברים על גב ההר, שם ישנם מעיינות מים ומקומות יישוב רבים.

עיסוק בתכנים המרכזיים

נקודות לדין

1. מדוע ישראל מתרפים בחלוקת הארץ?
2. מה מסמלת השכנת אוהל מועד בשילה, הן מבחינה רוחנית והן מבחינה חומרית?

אפשרויות למענה ולדין

הקמת המשכן בשילה מסמלת רגיעה יחסית בכיבושי יהושע. בזכות רגיעה זו עם ישראל יכול לקבוע יתד בארץ ע"י הקמת יישובים יהודיים בכל רחבי הארץ. המשכן בשילה מהווה מקום שכל עם ישראל יכולים להתאחד סביבו. את בית המקדש הקב"ה יבחר, אך את שילה הקב"ה נתן לבני אדם לבחור.

יהושע מאשים את העם בהתרפות בכיבוש הארץ. מדוע ישראל מתרפים ממשימה חשובה זו? ייתכן שכבר עייפו מרוב מלחמות. ייתכן שכאשר הגיעו לרגיעה יחסית, שכחו מהמשימה העיקרית, והיא ההתיישבות בארץ. כמובן, ישנן סיבות נוספות שאפשר לחשוב עליהן, אך תהא הסיבה אשר תהא, יהושע אינו מוכן לקבל את הרפיון וממריץ אותם לסמן את גבולות הארץ שבה עתידים לנחול השבטים, בתקווה שכאשר יהיה לכל שבט מקום מיועד לנחלה - יכבשו אותו.

המסרים העולים מן היחידה

1. **העשיר השמח בחלקו:** כל שבט מקבל נחלה על פי הגורל, וכך הוא מרוצה ממה שנפל בחלקו.
2. **קדושת המקדש:** עם ישראל משכין בשילה את המשכן שבנה משה רבנו, בציווי הקב"ה.

הצעות להמחשה ולהרחבה

הציגו בכיתה את יהושע נותן לשלושה אנשים מכל שבט משימה לכתוב את הגבול של אותו שבט. חשבו מה אומרים האנשים ליהושע לאחר ביצוע המשימה.

כמו כן, ניתן לתת לכל התלמידים משימה לשרטט מקומות מסוימים בבית הספר, כגון מגרש, חצר, כיתה ופרוזדור. התלמידים ירשמו את מידותיהם, את מראה הנוף, את תנאי השטח וכו'.

יחידה 38 - נחלת שבט בנימין (י"א-כ"ז)

67 ספר יהושע | פרק י"ח

יחידה 38 - נחלת שבט בנימין (י"א-כ"ז)

6. גבול נחלת בנימין היה בין נחלת _____ לבין _____.

7. הקיפו בעיגול במפה שלפניכם את המקומות שהיו בגבול הצפוני של נחלת בנימין: ירושלים, לזזה, יריחו, בית אל, מי נפתוח, בית חורון. לאחר שהקפתם, סמנו אותם במפה שלפניכם:

8. אילו ערים מוכרות לנו נמצאו בנחלת בנימין?

יודעו שמשכן שילה הוקם לאחר י"ד שנה משוכנסו לארץ ישראל. ששבע עניים כבשו ושבע עניים חלקו. שבעשה שוכנסו לארץ הביאו עמם המשכן שעשה משה והעמידו אותו בגלגל. ובסוף השנה ה"ד פרקו את המשכן בגלגל והקימו משכן בשילה. ובמשכן זה הייתה מעלה גדולה: שבתליו היו של אבנים, ונקרא בית שואמר: 'זבחיאתו בית ה' שילה' (שמואל א'). (ילקוט מעם לעם)

הקדמה

נחלת שבט בנימין שוכנת במרכז ארץ ישראל, על רמה של הרים המכונים הרי יהודה, וכוללת בתוכה את העיר ירושלים. מה שתוחם את הנחלה נראה כעין כתף, שפירושו מדרון תלול של הר. גבולות הנחלה הם: מצד מזרח - בקעת יריחו, ממערב - אזור השפלה, מדרום - שרשרת הרים הסובבים את העיר ירושלים (בימינו - השכונות הדרומיות של ירושלים: גילה, אבו תור וכו'), מצפון - שרשרת הרים הסובבים את היישוב בית-אל, השוכן דרומית לעיר רמאללה.

עיסוק בתכנים המרכזיים

נקודות לדיון

עיינו בפסוקים המתארים את נחלת שבט בנימין וחשבו: מהי המשמעות המיוחדת של מקום מושבו של שבט בנימין?

אפשרויות למענה ולדיון

מקום נחלתו של בנימין הוא בין יהודה לאפרים. בנחלת בנימין עתידים ישראל לבנות את בית המקדש, כמסופר בספר מלכים.

הצעות להמחשה ולהרחבה

ניתן לצייר, לצלם או לבנות דגם של ירושלים במהלך הדורות. אין צורך שהדגם יהיה מדויקם כפי שהיה במציאות אלא ניתן להשתמש לצורך כך בדמיון של התלמידים.